

Takdim

Değerli Okurlar,

Ana Dili Eğitimi Dergisi (ADED)'in ikinci sayısını sizlere sunmaktan dolayı büyük mutluluk içindeyiz. ADED yayın hayatına başlarken, yayın kurulu olarak, bilimsel dergilerin devamlılık sorununa dikkat çekmiş ve dergimizin böylesi bir sorunla karşılaşmaması adına heyecanımızı ve kararlılığımızı ortaya koymuştuk. 2013 Bahar (Nisan) sayısının zamanında ve zengin bir biçimde yayımlanması, bu heyecan ve kararlılığımızın sonucu olmakla birlikte gelecek sayılar için de bir teminat olarak kabul edilebilir.

Bahar (Nisan) sayısında Türkçe eğitiminin farklı konu alanlarına yönelik sekiz makale ile bir kitap tanıtımı yer almaktadır. Bu sayıda, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, aktif öğrenme, eleştirel düşünme edebiyat (Ömer Seyfettin) ilişkisi, Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlilikleri ve kelime hazinesi konularını ele alan çalışmalar bulunmaktadır.

Türkçe eğitimi/öğretimi alanının akademik bir disiplin olarak gelişmesi son 25 yıl içinde gerçekleşmiş, Cumhuriyet tarihi boyunca bu alana ilişkin çalışmalar yapılmışsa da akademik bir kürsü olarak inşasının geç olması sebebiyle süreklilik göstermemiştir. 1987 yılında Prof.Dr. Abdurrahman Güzel'in girişimleriyle, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde açılan yüksek lisans programı ile başlayan Türkçe eğitimi/öğretiminin akademik inşa süreci, bugün elliden fazla üniversitede Türkçe Eğitimi Bölümü ve birçok üniversitede mevcut yüksek lisans-doktora programları ile devam etmektedir. Ancak lisans ve lisansüstü program sayılarına oranla Türkçe eğitimi/öğretimi alanında ortaya konan bilimsel çalışmalar arzu edilen düzeyde değildir.

Geçmiş, tarihin binlerce yıllık sayfalarına göz alıcı nakışlarcasına işlenmiş Türkçenin gelecek kuşaklara aynı güzellikte aktarılması en büyük arzumuzdur. Türkçe eğitimi/öğretimi sahasında üretilen akademik çalışmaların her biri kuşkusuz bu amaca yöneliktir. Ancak bu akademik yayınların sayıca yeterli, nitelik olarak genelinin üstün olduğunu söylemek maalesef mümkün değildir. İngilizce ya da diğer batı dillerinin eğitimi/öğretimi üzerine yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında, Türkçe eğitimi/öğretimi üzerine yapılan çalışmalar yok denecek kadar azdır ve birçoğu da sahaya uygulanabilirlik bakımından özgün değildir. Zikredilen sonuçları doğuran farklı sebepler vardır ve Türkçe eğitimi ile meşgul olanlar bu sebepler üzerinde düşünmelidir.

Türkçe eğitimi bölümlerinde bulunan akademisyenler, genç kuşaklara Türkçeyi öğretecek nitelikli öğretmenler yetiştirmekle birlikte, Türkçe eğitimi/öğretimi akademik alanını bilimsel çalışmalarla güçlendirmek sorumluluğu taşımaktadır. Mevcut şartlarda, üniversitelerin Türkçe eğitimi bölümlerinde görev yapan akademisyenlerin büyük çoğunluğu "Türk Dili ve Edebiyatı" kökenlidir ve akademik çalışmalarını ağırlıklı olarak Türklük bilimi sahasında ortaya koymaktadırlar. Bu akademisyenler -genellenebilir olmamakla birlikte- Türkçe eğitimi/öğretimini Türklük bilimi dışında görmektedir. Oysa Türkçe eğitimi/öğretimi Türklük bilimi ile eğitim bilimlerinin kesiştiği bir alandır ve bu yönüyle Türklük bilimi içinde değerlendirilmek durumundadır. Türkçe eğitimi bölümlerinde yer alan Türk dili ve edebiyatı kökenli akademisyenler eğitim bilimleri ilgili temel bilgileri gözden geçirerek dikkatlerini -en azından bir bölümünü- Türkçe eğitimi/öğretimi üzerine yoğunlaştırmalıdır. Bu dikkat Türkçe eğitimi sahasına akademik çalışma olarak yansıtacak alanın zenginleşmesine yardımcı olacaktır.

Diğer taraftan Türkçe eğitimi/öğretimi alanında ortaya konan mevcut çalışmaların niteliğini arttırmaya yönelik tartışmalara ihtiyaç vardır. Türkiye’de, gerek tarihsel süreçte inşa edilen gerek bugün gelişmekte olan bilim alanlarının birçoğu için geçerli olan aktarmacılık sorunu bu tartışma alanlarından en önemlisidir. Bütün dünyadaki bilimsel araştırmaların takip edilmesi ve bilgi birikimi olarak aktarılması bir zorunluluk olmakla birlikte, bu aktarımların bizi, kendi gerçekliğimizden uzaklaştırmasına izin vermememiz gerekmektedir. Bütün dillerin eğitimi/öğretimi ile ilgili genel ilkeler ve ortak sorunlar bu tartışmanın dışında olmakla birlikte, batı dillerinin -özellikle İngilizcenin- eğitimi/öğretimi ile ilgili yapılan her çalışmanın Türkçe için yinelenmesi doğru bir yaklaşım olarak görülmemelidir. Bu durum, birçok kez sorun ithal edilmesine, bu yolla asıl sorunlarımızın gözden kaçmasına yol açan bir koşullanmadır. Örneğin, İngilizce için üretilen bir okunabilirlik formülünü aynı şekilde Türkçe metinlere uygulamak ve bu yolla Türkçe metinlerin okunabilirliği üzerine yorum yapmak bu koşullanmanın bir sonucudur. Dil eğitimi açısından son derece önemli olan okunabilirlik kavramının Türkçe eğitimi alanına aktarılmasında bir sorun yoktur. Ancak İngilizce için üretilen formüllerin aynı biçimde Türkçe metinlere uygulanması kabul edilebilir bir durum değildir. Bu noktada Türkçenin özelliklerinden hareketle bir okunabilirlik formülünün ortaya konması gerekmektedir. Zikredilen koşullanma Türkçe okunabilirlik formülünün üretilmesini engellemektedir. Türkçe eğitimi/öğretimi sahasında çalışan akademisyenler olarak bizlerin, Batı’da var olan bir sorunun bizde olup olmadığını araştırmak yerine, zihinlerimizdeki bütün koşullanmaları kırarak bakışlarımızı Türkçe eğitiminin gerçekleştiği sınıflara ve öğrencilere yöneltmeli, böylelikle asıl sorunlarımızı tespit etmeye çalışmalıyız. Sorunlarımızın temellerini başka toplumların gerçekliklerinde değil kendi gerçekliğimizde aramalıyız. Unutmamalıyız ki en önemli gerçekliğimiz Türkçemiz.

Ana Dili Eğitim Dergisi (ADED) bundan sonraki sayılarında Türkçe eğitimi/öğretiminin sorun alanlarına ışık tutacak, umarız ki bu alandaki tartışmaların özgürce gerçekleştiği bir zemin olacaktır.

Dergiye çalışmalarıyla destek veren ve derginin yayınlanmasında emeklerini esirgemeyen herkese teşekkür ederiz.

Yayın Kurulu Adına

Yrd. Doç. Dr. Özay KARADAĞ